

CUM SE CUVINE CREȘTINILOR A VIETUI

Editura Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților

CUM SE CUVINE CREȘTINILOR A VIETUI

Tipărită cu binecuvântarea

Î. P. S. Pimen
Arhiepiscop al Sucevei și Rădăuților

Editura Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților
Suceava, 2005

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Cum se cuvine creștinilor a viețui. - Suceava : Editura
Arhiepiscopiei Sucevei 0i Rădăușilor, 2005
ISBN 973-86963-8-0

281.95

Redactor responsabil: pr. Drago^o Buta, consilier cultural
Tehnoredactare computerizată: pr. Pamfil Strugaru, Liviu Strugaru
Corectură: prof. Doina Ciobanu, prof. Monica Bilauca
Tipar: Tipografia „Sfântul Ioan cel Nou” Suceava

ISBN 973-86963-8-0

Învățătura Domnului prin cei doisprezece apostoli către neamuri

Capitolul I

1. Sunt două căi: una a vieții ^oi alta a morții ¹ o*i* este mare deosebire între ele.

2. Calea vieții este aceasta:

Mai întâi, să-L iube^oti pe Dumnezeu, Creatorul tău; al doilea, pe aproapele tău ca pe tine însuși ² o*i* toate câte voie^oti să nu ți se facă ție, nu le face nici tu altora ³.

3. Învățătura acestor cuvinte este aceasta:

*„Binecuvântați pe cei ce vă blestemă și rugați-vă pentru dușmanii voștri; poziți pentru cei ce vă prigonesc, că ce mulțumită aveți dacă iubiți pe cei ce vă iubesc? Nu și păgânii fac același lucru? Voi, însă, iubiți pe cei ce vă urăsc”*⁴ o*i* nu veți avea du^oman.

4. *„Depărtează-te de poftele trupești și lumești”*⁵. *Dacă-ți dă cineva o palmă pe obrazul drept,*

¹ *Jer.* 21, 8; *Deut.* 30, 15-19.

² *Matei* 22, 37-39; *Marcu* 12, 30-31; *Înț. Sir.* 7, 30; *Deut.* 6, 5; *Lev.* 19, 18.

³ *Matei* 7, 12; *Luca* 6, 31; *Tob.* 4, 15.

⁴ *Matei* 5, 44. 46. 47; *Luca* 6, 27. 28. 32. 35.

⁵ *1 Petru* 2, 11.

întoarce-i lui și pe celălalt⁶ și vei fi desăvârșit⁷. Dacă te silește cineva să mergi o milă, mergi cu el două; dacă-ți ia haina, dă-i și cămașa”⁸.

5. „Oricărui cere de la tine, dă-i și nu cere înapoi”⁹, că Tatăl vrea să dea tuturor din darurile Sale. Fericit este cel ce dă potrivit poruncii, că este nevinovat. Vai de cel ce ia! Dacă ia, având nevoie, va fi nevinovat, dar cel ce ia, neavând nevoie, va da socoteală de ce a luat ^oi pentru ce; dus la închisoare, va fi cercetat de cele ce a făcut ^oi „nu va ieși de acolo până ce nu va da și cel din urmă ban”¹⁰. Dar ^oi despre acestea s-a zis: „Să asude milostenia ta în mâinile tale până cunoști cui dai!”¹¹.

Capitolul II

1. A doua poruncă a învățaturii: „Să nu ucizi, să nu săvârșești adulter”¹²; să nu strici băieți, să nu fii desfrânat, „să nu furi”¹³, să nu vrăjești, să nu faci

⁶ Matei. 5, 39; Luca 6, 29.

⁷ Matei 5, 48.

⁸ Matei 5, 41. 40; Luca 6, 29.

⁹ Luca 6, 30; Matei 5, 42.

¹⁰ Matei 5, 26.

¹¹ Text necunoscut. Diconul acesta se găsește la: Fericitul Augustin, în Psalmul 102, n. 12; în Psalmul 146, n. 17; Sfântul Grigore cel Mare, *Liber regulae pastoralis*, III, 20; în Psalmul 50.

¹² Ieș. 20, 13-14; Deut. 5, 17-18; Matei 19, 18.

¹³ Ieș. 20, 15; Deut. 5, 19; Matei 19, 18.

otrăvuri, să nu ucizi copil în pântece, nici pe cel născut să nu-l ucizi, „să nu pofte^oti cele ale aproapelui”¹⁴.

2. Să nu juri strâmb¹⁵, să nu dai mărturie mincinoasă¹⁶, să nu vorbe^oti de rău, să nu **þii** minte răul.

3. Să nu fii cu două gânduri, nici cu două feluri de vorbă, pentru că două feluri de vorbă sunt cursa morþii.

4. Să nu fie cuvântul tău mincinos, nici în de^oert, ci plin de faptă.

5. Să nu fii lacom, nici răpitor, nici fãþarnic, nici rău, nici mândru.

6. Să nu ai gând rău împotriva semenului tău.

7. Să nu urã^oti pe nici un om, ci pe unii să-i mustri, pe alþii să-i miluie^oti, pentru alþii să te rogi, iar pe alþii să-i iube^oti mai mult decât sufletul tău.

Capitolul III

1. Fiul meu, fugi de orice rău ^oi de tot ce este asemenea lui.

2. Să nu fii mânios, că mânia duce la ucidere; nici invidios, nici certăreþ, că din toate acestea se nasc ucideri.

¹⁴ *Ieş. 20, 17.*

¹⁵ *Matei 5, 33.*

¹⁶ *Matei 19, 18; Ieş. 20, 16.*

3. Fiul meu, să nu fii poftitor, că pofta duce la desfrâu; să nu spui cuvinte de ru^oine ^oi să nu te ui^î cu ochi pofticio^oi, că din toate aceste se nasc adulterele.

4. Fiul meu, să nu ghice^oti viitorul după zborul păsărilor, pentru că aceasta duce la închinare de idoli; să nu descân^î, să nu cite^oti în stele, să nu faci vrăji, să nu vrei să auzi de ele, nici să le vezi, că din toate acestea se na^ote închinarea la idoli.

5. Fiul meu, să nu fii mincinos, pentru că minciuna duce la ho^îie; nici iubitor de argint, nici iubitor de slavă de^oartă, că din toate acestea se nasc ho^îile.

6. Fiul meu, să nu fii cârtitor, pentru că aceasta te duce la hulă; nici obraznic, nici cu gând rău, că din toate acestea se nasc hulele.

7. Să fii blând, pentru că „*cei blânzi vor moșteni pământul*”¹⁷.

8. Să fii îndelung răbdător, milostiv, fără răutate, pa^onic ^oi bun, tremurând totdeauna pentru cuvintele pe care le-ai auzit.

9. Să nu te înal^î pe tine însu^î, nici să ai sufletul tău obraznic. Să nu se lipească sufletul tău de cei mândri, ci să ai legături cu cei drep^î ^oi cu cei smeri^î¹⁸.

10. Cele ce ^î se întâmplă să le prime^oti ca bune, ^otiind că nimic nu se face fără Dumnezeu.

¹⁷ Matei 5, 5; Ps. 36, 11.

¹⁸ Rom. 12, 16.

Capitolul IV

1. Fiul meu, să-ți aduci aminte, ziua ^oi noaptea, de cel ce-ți grăie^ote cuvântul lui Dumnezeu ^oi să-l cinste^oti ca pe Domnul, că unde se vorbe^ote de domnie, acolo este ^oi Domnul.

2. Să cercetezi în fiecare zi chipurile sfinților*, ca să afli odihnă în cuvintele lor.

3. Să nu faci dezbinare ^oi să împaci pe cei ce se ceartă. „Să judeci cu dreptate”¹⁹, să nu te uiți la fața omului când ai să muștri pentru păcat.

4. Să nu te îndoie^oti dacă un lucru va fi sau nu.

5. „Să nu fii cu mâinile întinse la luat și cu ele strânse la dat”²⁰.

6. Dacă ai dobândit ceva prin lucrul mâinilor tale, să dai ca răscumpărare pentru păcatele tale.

7. Să nu stai la îndoială când dai ^oi nici să murmuri când dai, că vei cunoa^ote cine este Bunul Răsplătitor al plății.

8. Să nu întorci spatele celui lipsit; să faci parte din toate ale tale fratelui tău ^oi să nu zici că sunt ale tale. Dacă suntem părta^oi la cele nemuritoare, cu atât mai mult la cele muritoare²¹.

* Prin sfinți înțelegem creștinii din primele veacuri după Hristos.

¹⁹ Deut. 1, 16; Pilde 31, 9; In. 7, 24.

²⁰ Înț. Sir. 4, 33.

²¹ Rom. 15, 27.

9. Să nu iei mâna ta de pe fiul tău sau de pe fiica ta, ci să-i învești din tinerețe frica de Dumnezeu.

10. Să nu poruncești slugii tale sau slujnicii tale, când ești amărât și supărat, că și ei nădăjduiesc în Același Dumnezeu, ca nu cumva să nu se mai teamă de Dumnezeu, Care este și Dumnezeul tău și al lor²². Că Dumnezeu n-a venit la noi ca să ne cheme după fașă, ci la aceia pe care i-a pregătit Duhul.

11. Iar voi, cei care sunteți robi, să vă supuneți cu rușine și cu teamă stăpânilor voștri ca unor chipuri ale lui Dumnezeu.

12. Să urăști orice fărâncie și tot ce nu este plăcut Domnului.

13. Să nu părăsești „poruncile Domnului și să păstrezi ceea ce ai primit, fără să adaugi și fără să scoți”²³.

14. În Biserică să-ți mărturisești păcatele tale și să nu te duci la rugăciune cu conștiință rea. Aceasta este calea vieții.

Capitolul V

1. Calea morții este aceasta:

Mai întâi de toate sunt rele și pline de blestem: ucideri, adultere, pofta, desfrânări, hoții, idololatrii, vrăji, farmece, răpiri, mărturii mincinoase,

²² Efes. 6, 9.

²³ Deut. 12, 32; 4, 2.

făpărnicii, inimă vicleană, vicle^oug, mândrie, răutate, obrăznicie, lăcomie, cuvinte de ru^oine, invidie, neru^oinare, îngâmfare, lipsă de teamă.

2. Prigonitorii celor buni, urătorii de adevăr, iubitorii de minciună nu cunosc răsplata dreptății, nu se lipesc de bine, nici de dreapta judecată; nu priveghează spre bine, ci spre rău; bunătatea ^oi răbdarea este departe de ei; „*iubesc cele deșarte*”²⁴, „*umblă după mită*”²⁵, nu miluiesc pe sărac, nu suferă pe cei necăjiți, nu cunosc pe Creatorul lor. „*Ucigași de copii*”²⁶ fiind, sunt stricători ai fapturii lui Dumnezeu, întorc spatele celui lipsit, asupresc pe cel în strâmtoare; apărători ai bogățiilor, judecători nelegiuți ai săracilor, sunt plini de tot păcatul. Izbăviți-vă, fiilor, de toate acestea!

Capitolul VI

1. Vezi să nu te abată cineva de la această cale a învățaturii, că acela te învață cele ce sunt în afară de Dumnezeu.

2. Dacă poți purta tot jugul Domnului, desăvâr^oit vei fi, dar dacă nu poți, fă ce poți.

3. Cu privire la mâncăruri, ține ce poți, dar fere^ote-te tare de cele jertfite idolilor, că este slujire a

²⁴ Ps. 4, 2.

²⁵ Is. 1, 23.

²⁶ Înț. Sol. 12, 5.

unor zei morți.

Capitolul VII

1. Cu privire la Botez, a^oa să botezați:

După ce ați spus mai înainte toate cele de mai sus, botezați „În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh”²⁷ în apă proaspătă.

2. Iar dacă n-ai apă proaspătă, botează în altă apă, iar dacă nu poți în apă rece*, botează în apă caldă.

3. Dacă nu ai de ajuns nici una nici alta, toarnă pe cap de trei ori apă „În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh”²⁸.

4. Înainte de botez, să postească cel ce botează și cel botezat și alții câpiva, dacă pot. Porunce^ote, însă, ca cel ce are să se boteze, să postească o zi sau două înainte**.

²⁷ Matei 28, 19.

²⁸ Matei 28, 19.

* Apa scoasă din fântână în care se botează pruncul nu dăunează sănătății.

** Postul se cerea celor care se botezau, deoarece ace^otia proveneau din lumea păgână și nu erau la vârsta prunciei.

Cuvânt al Sfântului Antioh despre chemarea lui Dumnezeu*

Fiindcă Domnul Dumnezeu ne cheamă pe noi prin Lege ^oi prin proroci, prin apostoli ^oi evangheli^oti, iar, mai mult, ne ^oi roagă, nu se cade nouă, din lene, a nu lua seamă la chemarea Lui, la mântuirea noastră, ca nu cumva, pentru întârziere, să ni se încuie cămara cea dorită ^oi apoi, mult bătând, în zadar să fim fără de nici un folos. Ci, mai bine să ne sârguim, o, frașilor, ca să ajungem la cetatea cea mare, la Ierusalimul cel de Sus, care este maica noastră, a tuturor celor ce vieșuim. Este țara întru care străluce^ote Lumina cea neînserată, Ochiul cel neadormit, Dătătorul bunătășilor celor ve^onice. Deci, o, frașilor, de ne vom apropia cu frică ^oi cu dragoste de Stăpânul nostru cel bun, apoi vom vedea toată lumea îngerilor ^oi a arhanghelilor. ^ai, oricât de mulși ar fi îndrăgitorii Ierusalimului celui de Sus, toși vor gusta din mângâierile lui, că din pârâul cel cu apă vie se vor adăpa. Să năzuim spre Acela care a zis: „Apropiași-vă de Mine ^oi Mă voi apropia de voi”. Să ascultăm pe Dătătorul de Lege, Cel ce zice: „De veși asculta glasul Meu, Îmi veși fi Mie popor ales, împărâtească preoșie, neam sfânt”. Că zice: „Fiși sfinși, că Eu sfânt sunt, Domnul Dumnezeul vostru,

* Fragment extras din *Proloage*, vol. I, Ed. Buna-Vestire, Bacău, 1995, p. 528.

°i popor ales v-am luat pe voi Mie”. Iar la *Înțelepciune* zice: „Apropiați-vă de Mine cei ce Mă doriți pe Mine, °i din bunătățile Mele vă veți sătura, pentru că mai dulce decât mierea sunt Eu. Că cel ce mănâncă, nu va mai flămânzi, °i cel ce Mă ascultă pe Mine, nu se va ru°ina”. °i iară°i: „Veniți de mâncați pâinea Mea °i beți vinul pe care l-am pregătit vouă °i lăsați nebunia voastră. Căutați înțelepciunea °i veți trăi”. Iar David zice: „Apropiați-vă de Dânsul °i vă veți lumina °i fețele voastre nu se vor ru°ina”. Iar Apostolul zice: „Dacă ați înviat împreună cu Hristos, apoi cele de sus le căutați, unde este Hristos de-a dreapta Tatălui, °ezând”. °i mai zice încă: „Drept aceea, iată, nu sunteți străini °i pribegi, ci cetățeni cu sfinții °i cu cei apropiați ai lui Dumnezeu”. Deci, să ne apropiem de scaunul lui Dumnezeu ca să luăm milă °i să aflăm dar la vremea cea prielnică. Iar Iubitorul de oameni Dumnezeu ne cheamă pe noi, zicând: „Veniți la Mine toți cei osteniți °i împovărați °i Eu vă voi odihni pe voi. Luați jugul Meu asupra voastră °i vă învățați de la Mine, că sunt blând °i smerit cu inima °i veți afla odihnă sufletelor voastre. Că jugul Meu este bun °i sarcina Mea ușoară este” (*Matei* 11, 28-30).

Deci, acestea le graie°te °i ne cheamă pe noi Însu°i Hristos, Dumnezeuul nostru.

Cuvânt al Sfântului Evagrie monahul despre mântuirea sufletului*

În inima celui blând se odihne^ote înþelepciunea, iar sufletul celui ostenitor este scaunul nepătimirii. Lucrătorii cei răi î^oi vor lua plată rea, iar lucrătorilor celor buni li se va răsplăti cu plată bună. Cel ce întinde laþul altuia, în laþ va cădea ^oi el. Mai bun este un þăran blând decât un o^otean iute ^oi mânios. Iuþimea pierde cuno^otinþa, iar îndelungă răbdarea o adună pe ea. Cum este un vânt tare în largul mării, a^oa este mânia în inima omului. Cel ce se roagă lui Dumnezeu, fuge de ispite, iar inima cea netrebnică tulbură cugetul. Să nu te înveselească prea mult pe tine băutura, nici să te sature de bucate, ca să nu se îngra^oe carnea trupului tău, că apoi te vor împresura pe tine gândurile cele spurcate. Să nu zici: „Astăzi este praznic, să bem, iar mâine este Duminica mare, să facem praznic”. Că praznicul cre^otinesc nu este a^oa, să-þi sature pântelece. Pa^otile Domnului înseamnă ie^oirea din răutăþi, iar Cincizecimea este învierea sufletului.

Praznicul lui Dumnezeu este nepomenirea de răutăþi, că pe pomenitorul de rău îl va apuca plânsul, iar Cincizecimea Domnului este învierea dragostei. Cel ce ură^ote pe fratele său, în cumplită cădere cade.

* Fragment extras din *Proloage*, vol. I, Ed. Buna-Vestire, Bacău, 1995, p. 528.

Praznicul lui Dumnezeu este înþelegerea cea adevărată, iar cine caută înþelegere mincinoasă, va muri urât. Mai bine este a flămânzi cu inimă curată, decât a prăznui cu suflet necurat. Cel ce-^oi curăþă gândurile cele rele din inima sa, acela este cel ce ^oi-a ucis pruncii săi cu piatră.

Cre^otinul somnoros va cădea în rele, iar cel priveghetor este ca o pasăre u^ooară. Să nu te dedai pe tine la priveghere de^oartă ^oi seacă ^oi să nu la^oi cuvintele cele duhovnice^oti, pentru că Domnul prive^ote în suflet ^oi te va scoate pe tine din tot răul. Somnul cel mult înmulþe^ote gândurile, iar privegherea cea bună le împuþinează pe ele. Somnul cel mult aduce griji ^oi necazuri, iar cel ce priveghează scapă de acestea. Să-þi aminte^oti totdeauna de ie^oirea ta din această lume ^oi să nu uiþi de judecata cea ve^onică ^oi nu va fi păcătuire în sufletul tău.

Prin pocăinþă să-þi îndreptezi sufletul tău, iar prin milostenie ^oi blândeþe să-l întăre^oti pe el, chiar de va năvăli asupra ta duhul cel grabnic. Atunci să nu-þi la^oi chilia ta ^oi să nu pierzi vremea prielnică. Că, precum cineva curăþe^ote argintul, a^oa se va curăþi ^oi inima ta, ^oi precum aurul ^oi argintul se curăþă prin foc, a^oa ^oi inima cre^otinului se curăþe^ote prin ispite. Duhul tulburării gone^ote lacrimile, iar duhul necazului sfărâmă rugăciunile. Leapădă de la tine mândria ^oi slava de^oartă departe să o gone^oti, că acela ce acum nu voie^ote slava, se va mări în veacul ce va să fie, întru Iisus Hristos Domnul nostru.

Cuvânt al Preacuviosului părintelui nostru Efrem Sirul*

Priviți, frații mei iubiți, cum se întoarce omul la cele lepădate și cugetă iarăși și face lucrurile păgânilor. Tot cel ce cugetă cele trupești și se risipește ca și când nu ar aștepta să dea seama lui Dumnezeu în ziua judecării, oare nu s-a dezbrăcat el de Hristos? Că zice Domnul cu dumnezeiasca Sa gură că și pentru un cuvânt de ert vor să dea seama oamenii în ziua judecării, apoi faptele în ce fel vor fi judecate?

O, ce drac rău! O, urătorul de bine și urătorul de oameni duh necurat! Cum împiedică și cum ademenește el pe fiecare. Stăpânul strigă prin proroci și prin apostoli și prin Sfintele Evanghelii, iar din mulțime pușini iau aminte. Diavolul cheamă prin alăute și prin hore și prin cântece drăcești și mulțimea se adună. Iubitorul de oameni, Dumnezeu, cheamă pe toți și zice: „Veniți la Mine toți!”, și nu este nimeni să-L asculte, nici să se sânguiască. Hulitorul de oameni, diavolul, pe mulți îndeamnă și aceștia la el aleargă. Dacă undeva s-ar propovădui ajunare și priveghere, se sperie toți, se tânguiesc și se fac asemenea morpilor, iar dacă s-ar vesti cândva prânzuri, ospețe, alăute sau cântece

* Fragment extras din *Proloage*, vol. I, Ed. Buna-Vestire, Bacău, 1995, p. 153.

drăce^oti, toți se fac veseli, binevoitori ^oi treji ^oi unii pe alții se cheamă ^oi se strigă ^oi împreună aleargă pe drumul cel rău ^oi se nevoiesc cu nevoința cea vrednică de jale. Nu însă cu cinste, cum se cuvine cre^otinilor, ci ca ni^ote păgâni; nu ca ni^ote robi ai lui Dumnezeu, ci ca ni^ote apucați. ^ai de multe ori toată ziua se ostenesc pentru pântecelul lor ^oi toată noaptea petrec fără de somn, spre pierzarea sufletului lor, jucând ^oi batjocorindu-se ^oi nimic altceva câ^otigând din osteneală ^oi din priveghere, fără numai vaiul, precum a zis Domnul.

Luați aminte cu dinadinsul la cele scrise ^oi nu le defăimați, că vai celor ce ocărăsc dumnezeie^otile Scripturi. Că mulți cuvântători de^oerși sunt, amăgindu-se cu mintea, iar când aud de chinurile judecării zic râzând, mângâindu-se: „Oare sunt eu mai bun decât toată lumea? Unde va merge toată lumea, acolo voi merge ^oi eu. Afară de toată lumea, ce are să mi se întâmple mie? Să mă îndulcesc deocamdată ^oi eu ca toată lumea de bunățările lumii acesteia”.

Apoi, după ce s-a împlinit hotarul vieții acesteia, se trimite vestitorul morții, zicându-ne: „S-a împlinit calea ta în viața aceasta, vino de acum într-o altă lume, vino la însu^oi locul tău!”. Apoi, la^oi lucrurile vieții celei veselitoare, cu care și se părea că ve^onic te vei desfăta, ^oi te duci, fiind tras de demoni, la locul de osândă. ^ai văzându-^oi locul, omul se va cutremura ^oi î^oi va bate fața sa cu palmele, ^oi,

căutând împrejur încoace ^oi încolo, va vrea să fugă ^oi nu-i va fi lui cu puțină să fugă, că va fi ținut cu nădejde, legat de cei ce îl vor duce pe dânsul. Atunci îi vor zice lui demonii ce îl țin: „Ce te temi, vrednicule de jale? Ce te tulburi, ce te întristezi, ce te înfrico^oezi, ticălosule? Ce te cutremuri, netrebnicule? Tu ți-ai gătit ție locul acesta: seceră acum ce ai semănat. Ai auzit de înfrico^oata osândă ^oi, râzând, a^oa ziceai: Unde va fi lumea toată, acolo voi fi ^oi eu. Acum, pentru ce te cutremuri? Nu e^oti singur. Acolo unde este toată lumea, acolo e^oti ^oi tu. N-ai auzit pe Stăpânul zicând: „Toată lumea întru cel rău zace”? Ci, defăimând ziceai: Unde va fi toată lumea, acolo ^oi eu. Vrednicule de jale ^oi ticălosule, pentru ce când ziceai acestea nu te gândeai la tine? Acum lumea toată poate să-ți ajute ție? Oare pentru toată lumea vei da tu răspuns Judecătorului? Au nu numai pentru singur sufletul tău? Iată acum, precum ziceai, unde este toată lumea, acolo e^oti ^oi tu”.

^ai, intrând în locul cel de osândă, nevrând ^oi cumplit chinuindu-se, va începe să ridice jalnice glasuri ^oi să roage pe cei ce vor sta înaintea judecății, ca să dobândească măcar puțină răsufare. ^ai îi vor răspunde lui: „Ce strigi, ticălosule? Au doar tu e^oti mai bun decât toată lumea? Unde este toată lumea, acolo e^oti ^oi tu, precum ai zis”. ^ai atunci, suspinând din adâncul inimii, va zice: „^ai ce-mi folose^ote mie toată lumea? Vai mie, că m-am amăgit ^oi m-am batjocorit. Dreaptă este judecata lui Dumnezeu.

Acum am cunoscut eu ticălosul că ceea ce seamănă omul, aceea va ^oi secera. ^ai ce sarcină va lega, aceea va ^oi purta. Vai mie, că am auzit ^oi nu primeam. Pe câpi vedeam nevoindu-se, priveghind ^oi ajunând, pe topi îi ocăram ^oi-i osândeam. Pe câpi îi vedeam plângând ^oi tânguindu-se, râdeam de ei. Vai mie, că mai de folos îmi era o sută de ani să plâng acolo ^oi să mă tânguiesc ^oi pământ să mănânc ^oi să nu vin în locul acesta de chin. Cine-mi va da mie vreme de pocăință măcar trei zile ale veacului aceluia, pe care l-am cheltuit în lenevire, eu vrednicul de jale, ticălosul? Însă acum târgul ^oi soborul s-au risipit ^oi nu mai am folos din pocăință”.

Vedeți, fraților, să nu se afle cineva fără de roadă. Cel ce seamănă în trupul său îndulcirea lumii acesteia, desfătări, ospețe de seară într-o atmosferă necre^otină, din trup va secera stricăciune. Iar cel ce seamănă în duh rugăciune, ajunare ^oi priveghere, din duh va secera viață ve^onică. Luați seama ^oi vedeți că nicidecum nu se laudă cel ce se desfătează, nici cei ce râd, nici cei ce joacă, că acestea păgânii le fac. Iar legea cre^otinilor este în acest fel: fericiți cei săraci cu duhul, fericiți cei ce plâng, fericiți cei milostivi, fericiți cei izgoniți, fericiți cei curați cu inima, fericiți cei vorbiți de rău, fericiți cei ce se înfrânează, fericiți cei ce au păzit Botezul curat, fericiți cei ce pentru Hristos s-au lepădat de lumea aceasta, fericite sunt trupurile feciorelnicilor, fericiți cei ce au femei ca ^oi când n-ar avea, fericiți cei ce priveghează ^oi se roagă,

fericiți cei ce văd mai înainte pe Cel ce va să vie să judece viii și morții și-și pregătesc răspunsul, fericiți cei ce lăcrimează în rugăciune și în cântare de psalmi. Acestea sunt ale dumnezeieții Scripturi a dreptcredincioșilor.

ai, oare care Scriptură fericește pe cei ce cântă din fluier sau din alăută, sau rîd, sau pe cei ce se desfătează, sau pe cei ce se îmbată, sau pe cei ce se înverșunează și joacă, sau pe cei ce iubesc lumea aceasta? Stăpînul nostru nu ne-a învățat acestea, ci mai vîrtos le-a osîndit, zicînd: „Vai vouă care radeți acum și vă desfățați, că veți plînge și vă veți tîngui!”.

Deci, veniți, ca lăsînd calea cea largă care duce la pierzare, să ne ostenim puțină vreme, ca să împărțim în vecii cei nesfârșiți și să dobîndim bunătățile cele nesticăcioase pe care ochiul nu le-a văzut, urechea nu le-a auzit și la inima omului păcătos nu s-au suit. Fugi de mândrie, o, omule, deși ești bogat, ca nu cumva să ai pe Dumnezeu împotriva ta; iubește smerita cugetare, deși ești mare, ca să te înalți în ziua judecării, că vai celui trufaș; că acela, cînd va intra în mormînt, atunci se învață cine este. Vai lacomului, că bogăția trece, vai necredinciosului, că în vreme ce toți se luminează, el singur se întunecă. Vai celui fără de lege, că se duce la Judecător aspru și drept. Vai trîndavului, că va căuta vremea pe care rău a cheltuit-o și nu o va afla. Vai ocărătorului și împreună cu el beșivului, că se rînduiesc cu ucigașii și cu desfrînașii se pedepsesc.

Vai celui ce se desfătează în această pușină vreme că, precum un vișel spre junghiere, a^oa se îngra^oă.

Dar fericit este cel ce călătore^ote pe calea cea strâmtă, că purtător de cunună va intra în cer. Fericit cel ce multora le face bine, că va afla ajutători mulți când va fi judecat. Fericit cel ce se sârguie^ote către viața ce va să fie, că acestea de aici trag spre stricăciune ^oi moarte. Fericit este cel ce risipe^ote cele rele, adică pe acelea ce le-a adunat rău, că va sta curat înaintea Judecătorului. Fericit este cel ce spre toate se sile^ote pe sine, că silitorii răpesc Împărăția lui Dumnezeu.

Deci să ne silim acum ^oi noi spre tot lucrul bun. Să ne îndemnăm ^oi să ne zidim unii pe alții, precum ^oi faceți. Totdeauna vorbirea noastră să fie despre judecată ^oi despre darea răspunsului nostru. Orice lucru faceți, fie de umblați pe cale, fie de ^oedeți la prânzuri sau în paturile voastre, ori altceva de faceți, totdeauna îngrijiți-vă de judecată ^oi de venirea dreptului Judecător ^oi vă aduceți aminte în inimile voastre ^oi ziceți unii către alții: „Oare în ce fel este întunericul cel mai dinafară? Oare în ce fel este focul cel nestins ^oi viermele cel neadormit? Oare în ce fel sunt scrâ^onirile dinților?”. Acestea vorbiți-le unii cu alții, noaptea ^oi ziua. Să ne nevoim fraților, până avem vreme. Să cumpătăm desfătarea cea de aici, ca acolo să câ^otigăm desfătarea Raiului. Să plângem aici puțin, ca acolo să ne bucurăm. Să flămâzim aici, ca să ne săturăm acolo. Să învățăm a ne lipsi de

toate acestea vremelnice de aici, ca să ne îndulcim acolo de bunătățile cele adevărate. Pe calea cea strâmtă și necăjită să călătorim aici, ca acolo pe calea cea lată și desfătăută să umblăm. Și iarăși zic: „Vedeți să nu ne împiedice pe noi viața aceasta și să ne batjocorească și goi și netrebnci să ne trimită pe noi în veacul acela. Că în^oelăciunea lumii acesteia pe mulți i-a împiedicat, pe mulți i-a pierdut, pe mulți i-a batjocorit, pe mulți i-a orbit”.

Iar noi, fraților, să luăm aminte la noi în^oine și să ascultăm pe Domnul, Care zice: „Veniți după Mine!”. Deci, de toate să ne despărțim și Lui să-I urmăm. Să potolim toată bucuria lumii acesteia, că batjocore^ote pe cei ce o iubesc pe dânsa. Iar noi să ne sânguim a dobândi viața cea ve^onică, dănuirea cea cu îngerii, petrecerea cea cu Hristos, Căruia Se cuvine slava în vecii vecilor! Amin.

Învățătură despre osteneala cea pentru Împărăția cerurilor*

Să nu vă leneviți, fraților, de a voastră mântuire, nici să petreceți cu dobitoacele, fără de înfrânare mâncând și bând, că nu spre această viață ne-a ales pe noi Hristos, ci la Împărăția cerească ne-a chemat și poruncă ne-a dat nouă, pe care, făcând-o, vom intra într-însa. Pentru că prin multe încercări se cade nouă a intra în Împărăția cerului și cei ce se nevoieșc o răpesc pe ea. Că nevoieșca aceea șileote pe Dumnezeu și ne dăruieote viața, că El otie inimile noastre, dacă ne ostenim pentru Dânsul cu adevărat, în rugăciuni și în privegheri, alergând la Biserică să slăvim pe Dumnezeu, Făcătorul nostru, Care la moștenirea îngerească ridică pe oamenii ei ce slujesc Lui și se ostenesc pe ei înșii pentru Dumnezeu și trec cu vederea viața aceasta de puțină vreme. Că aceștia cunoscători sunt lui Dumnezeu. Că și singuri șișii pe Apostolul Pavel, care zice că cei nedrepti nu vor intra în Împărăția lui Dumnezeu, nici desfrânașii, nici sodomiișii, nici tâlharii, nici cleveșitorii, nici cei ce iau mită. Că cel ce s-a încurcat întru acestea cu greu este și a se numi măcar creștin, dar să mai aștepte încă și milă de la Dumnezeu.

* Fragment extras din *Proloage*, vol. I, Ed. Buna-Vestire, Bacău, 1995, p. 418.

CUPRINS

Învățătura Domnului prin cei doisprezece apostoli către neamuri	3
Capitolul I	3
Capitolul II	4
Capitolul III	5
Capitolul IV	7
Capitolul V	8
Capitolul VI	9
Capitolul VII	10
Cuvânt al Sfântului Antioh despre chemarea lui Dumnezeu	11
Cuvânt al Sfântului Evagrie monahul despre mântuirea sufletului	13
Cuvânt al Preacuviosului părintelui nostru Efreim Sirul	15
Învățătură despre osteneala cea pentru Împărăția cerurilor	22

Tipografia „Sfântul Ioan cel Nou” Suceava

